

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2To/3/2016
Identifikačné číslo spisu: 9508100010
Dátum vydania rozhodnutia: 23.02.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Krajčovič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:9508100010.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Petra Paludu v trestnej veci proti obžalovanému U. G. a spol. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a iné Tr. zák. na verejnom zasadnutí konanom 23. februára 2016 v Bratislave o odvolaniach obžalovaných U. G., H. U., J. R. a N. U. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 9. novembra 2015, sp. zn. BB - 3T 3/2008, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolania obžalovaných U. G., H. U., J. R. a N. U. sa z a m i e t a j ú .

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 9. novembra 2015, sp. zn. BB - 3T 3/2008, boli obžalovaným U. G., H. U., J. R. a N. U. na základe rozhodnutia o vine a na skutkovom základe uvedenom v rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 24. februára 2009, sp. zn. BB - 3T 3/2008 (po povolení obnovy konania uznesením Špecializovaného trestného súdu vo veci sp. zn. BB-4 Nt 4/2013 z 26. januára 2015 a po zrušení pôvodného rozsudku z 24. februára 2009 vo výrokoch o trestoch uložených obžalovaným) uložené tresty odňatia slobody:

Obžalovanému U. G. podľa § 219 ods. 2 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006 s použitím § 35 ods. 2, ods. 3 a § 29 ods. 3 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006, s použitím nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 uverejneného pod č. 428/2012 Z. z., výnimočný súhrnný trest odňatia slobody na doživotie. Podľa § 39a ods. 2 písm. c) Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006 bol obžalovaný na výkon trestu zaradený do 3. (tretej) nápravno-výchovnej skupiny. Zároveň bol zrušený rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2T 31/2001 zo dňa 28. júna 2007 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2To 1/2008 zo dňa 11. novembra 2008 čo do výroku o treste, ktorý bol uložený U. G., ako aj všetky rozhodnutia na tento výrok o treste obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením trestu, stratili podklad.

Obžalovanému H. U. podľa § 219 ods. 2 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006 s

použitím § 35 ods. 2, a § 29 ods. 2 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006, s použitím nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 uverejneného pod č. 428/2012 Z. z., výnimočný úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 21 (dvadsaťjeden) rokov. Podľa § 39a ods. 2 písm. c) Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006 bol obžalovaný na výkon trestu zaradený do 3. (tretej) nápravno-výchovnej skupiny.

Obžalovanému J. R. podľa § 179 ods. 2 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006 s použitím § 35 ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006, s použitím nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 uverejneného pod č. 428/2012 Z. z., súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 11 (jedenásť) rokov a 6 (šesť) mesiacov. Podľa § 39a ods. 2 písm. c) Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006 bol obžalovaný na výkon trestu zaradený do 3. (tretej) nápravno-výchovnej skupiny. Zároveň bol zrušený rozsudok Okresného súdu Michalovce sp. zn. 8T 82/2010 zo dňa 28. mája 2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6To 63/2012 zo dňa 19. októbra 2012 čo do výroku o treste, ktorý bol uložený J. R., ako aj všetky rozhodnutia na tento výrok o treste obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením trestu, stratili podklad.

Obžalovanému N. U. podľa § 179 ods. 2 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006 s použitím § 35 ods. 2 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006, s použitím nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 uverejneného pod č. 428/2012 Z. z., úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 11 (jedenásť) rokov a 6 (šesť) mesiacov. Podľa § 39a ods. 2 písm. c) Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006 bol obžalovaný na výkon trestu zaradený do 3. (tretej) nápravno-výchovnej skupiny.

Špecializovaný trestný súd rozsudok v podstate odôvodnil tým, že po vykonanom dokazovaní ohľadne možnosti zmiernenia trestu doživotia obžalovanému U. G., nezistil na to podmienky, a preto trest ponechal v pôvodnej podobe, tak ako bol uložený, pričom ďalším trom obžalovaným v súlade s citovaným nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012 uverejneného pod č. 428/2012 Z. z., tresty odňatia slobody zmiernil a uložil nižšie než pôvodne uložené tresty.

V podrobnostiach ďalej uviedol, že pokiaľ ide o uložené tresty jednotlivým páchatelom je potrebné vo všeobecnosti vychádzať z ustanovení § 23, § 31 Trestného zákona účinného v čase spáchania väčšiny skutkov, ktoré odcitoval rovnako ako § 10 ods. 2, § 35.

Následne Špecializovaný trestný súd (ďalej aj ŠTS) poukázal na ustanovenie § 2 ods. 1 Tr. zák., podľa ktorého trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesení rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatela priaznivejší.

Poukazujúc na priaznivejší predchádzajúci platný Trestný zákon ako celok Špecializovaný trestný súd konštatoval, že všetci vo výroku menovaní obžalovaní sa viacerými konaniami dopustili minimálne dvoch trestných činov, z čoho vyplýva, že u všetkých obžalovaných možno konštatovať viacčinný súbeh trestných činov. U obžalovaných U. G. a H. U. možno za najprísnejšie postihnutelný trestný čin považovať trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 1. januára 2006, za ktorý je možné uložiť jedine výnimočný trest, ktorým sa v zmysle § 29 ods. 1 rozumie jednak trest odňatia slobody nad pätnásť až do dvadsiatich piatich rokov, a jednak trest odňatia slobody na doživotie. V odsekoch 2 a 3 tohto ustanovenia sa uvádzajú podmienky, ktoré musia byť splnené pre uloženie takéhoto trestu.

Ďalej uviedol, že z dôvodu vysporiadania sa s argumentáciou obžalovaného G., ktorý v rámci svojich prejavov na hlavnom pojednávaní tvrdil, že súd mu v „neprospech viackrát pričítal“ okolnosť, že sa nepriznal, na čo súd nemá právo, zdôraznil, že s názorom obžalovaného ohľadne vyhodnotenia spôsobu obrany a obhajoby sa vo všeobecnosti stotožnil, avšak ani teraz, ani v predchádzajúcom konaní obžalovaným vyčítanú chybu neurobil. Jediné, čo konštatoval je to, že poukázal na význam tej

skutočnosti, že z hľadiska možnosti resocializácie obžalovanému G. (na rozdiel od niektorých ďalších spoluobžalovaných), jemu nemožno pričítať k dobru a kladne vyhodnotiť kritický odstup od konania, za ktoré bola právoplatne uznaná vina.

Súd preto, že nezistil zmenu postoja obžalovaného G. k spáchanej trestnej činnosti, nezmenil a nezmiernil pôvodne uložený trest.

Z hľadiska úvah o treste súd teda vychádzal zo skutočnosti, že obžalovaný G. spáchal dve vraždy, čo v kontexte s ostatnými skutkami znamená aj ďalšiu priťažujúcu okolnosť v zmysle § 34 písm. i) Trestného zákona č. 140/1961 Zb., nakoľko obžalovaný spáchal viac trestných činov. Ako to vyplýva z právnej kvalifikácie konaní tohto obžalovaného, pokiaľ ide o najzávažnejšie trestné činy - už spomenuté trestné činy vraždy, obidva spáchal z obzvlášť zvrhnutiahodnej pohnútky, navyše vraždu G. Q. ako člen organizovanej skupiny aj obzvlášť trýznivým spôsobom. Tak vražda na objednávku poškodeného X., ako aj vražda G. Q., motivovaná najmä výstrahou pre ostatných a vykonaná za desaťminútového surového trýznenia obete, sú konania vysoko nebezpečné pre spoločnosť a svedčia o absolútnej morálnej bezcitnosti a zvrhlosti páchatel'a. Ľudský život je najvyššou hodnotou chránenou trestno-právnymi i inými predpismi, pričom spôsob vykonania obidvoch skutkov svedčí o absolútnej neúcte k nemu. Tieto fakty boli konštatované už aj v predchádzajúcich rozhodnutiach a súd nemá absolútne žiadny dôvod na takto formulovaných slovách čokoľvek meniť.

Po konštatácii týchto faktov ďalšou úlohou Špecializovaného trestného súdu bolo zvážiť, či prichádza do úvahy uloženie trestu odňatia slobody na doživotie v zmysle vyššie citovaných ustanovení § 29 ods. 3 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005 (text zákona účinného v čase spáchania skutku bol totožný s textom posledného znenia zákona č. 141/1961 Zb. pred jeho zrušením novým Trestným zákonom č. 300/2005 Z. z.). Súd nemal pochybností o tom, že stupeň nebezpečnosti vyššie uvedených trestných činov vražd je pre spoločnosť mimoriadne vysoký a uloženie trestu odňatia slobody na doživotie vyžaduje účinná ochrana spoločnosti. Dôsledne sa zaoberal i tým, či je nádej, že by páchatel'a bolo možné napraviť trestom odňatia slobody nad pätnásť až do dvadsiatich piatich rokov a aj tu dospel k záveru, že takáto nádej v rozumnej polohe neexistuje, a tým boli splnené všetky podmienky na uloženie výnimočného trestu odňatia slobody na doživotie.

Súd takto rozhodol napriek záveru znalkyne Gažiovej, ktorá možnosť resocializácie v akejsi abstraktnej rovine pripustila a po výkone zhruba deviatich rokov trestu ju v rámci doplnenia svojho posudku dokonca spravdepodobnila do roviny nad 50 (60, 70...) % - zrejme pre prípad okamžitého prepustenia na slobodu. Špecializovaný trestný súd v súlade s ustálenou praxou súdov zdôraznil, že túto otázku je kompetentný riešiť ako otázku právnú, k riešeniu ktorej znalci poskytujú len podklady (viď napr. rozhodnutie publikované pod č. R 4/2000).

Špecializovaný trestný súd na záver odôvodnenia tejto časti rozsudku zdôraznil, že u obžalovaného G., podľa jeho názoru, k pochopeniu negatívosti konania ako prvotného predpokladu nápravy, najmä vzhľadom k jeho kriminogenéze, postoja k trestnej činnosti a vzhľadom k totálnej absencii empatie voči poškodeným, nedošlo. Nepriznanie sa obžalovaného (aj v neskorších štádiách konania) môže prispieť k pozitívnemu posunu záverov súdu ohľadne možnosti eventuálnej nápravy páchatel'a - aspoň v ďalekej budúcnosti. U U. G. je však súd presvedčený, že jeho rozumová, intelektová i vôľová zložka sú u tejto osoby natoľko egocentristicky štruktúrované, že možnosť ich zmeny je nateraz prakticky nemožná. Súd ešte raz zdôrazňuje, že u takto drasticky vykonávanej trestnej činnosti považuje za dôležitý postoj páchatel'a ku nej. Najmä vzhľadom k rozsahu protiprávných konaní a spôsobu ich vykonávania, súd je toho názoru, že pokiaľ nedôjde doslova k sputovaniu si svedomia, náprava u takýchto osôb je v kratších časových horizontoch nemožná.

Na týchto záveroch súdu nič nezmenili ani zistené skutočnosti ohľadne správania sa obžalovaného vo výkone trestu a aktualizované závery znalkyne.

Z podstaty veci vyplýva, že u tohto obžalovaného Ústavným súdom Slovenskej republiky modifikovaná

asperačná zásada v konečnom dôsledku nezohrala a ani nemohla zohrať žiadnu úlohu pri posudzovaní ukladania trestu doživotia.

Pokiaľ išlo o obžalovaného H. U. na rozdiel od obžalovaného U. G., u neho súd dospel k záveru, že napriek jeho postojom k páchaniu trestnej činnosti v čase prejednávania viny obžalovaných, ktorý bol podobný ako u obžalovaného G., nádej na jeho resocializáciu ešte existuje.

Preto mu súd v rámci prvého konania vymeral tresty odňatia slobody v strede vtedy platnou asperačnou zásadou upravenej zákonnej sadzby a tresty mierne diferencoval, pričom prihliadol najmä na to, že v hierarchii zločineckej skupiny obžalovaný U. bol vo viacerých prípadoch len vykonávateľom vôle obžalovaného G..

V rámci teraz aplikovaného právneho stavu sú tieto tresty v hornej polovici zákonnej sadzby, ktorá je teraz 15 až 25 rokov. Po ústavnoprávnej úprave asperačnej zásady sa súd túto zmenu u obžalovaného U. i u všetkých ďalších obžalovaných rozhodol aspoň v minimálnom rozsahu aplikovať - hoci s poukazom na už uvedené nie v rovnakej miere, pričom zdôraznil i to, že predtým existujúce sadzby nepovažoval za sadzby nútiace uložiť ho extrémne prísny trest. U obžalovaného U. znížil trest o jeden rok, čo v konečnom dôsledku znamená, že bol uložený trest mierne nad polovicou zákonom stanovenej sadzby.

Pre výkon trestu boli obžalovaní G. i U. v zmysle § 39a ods. 2 písm. c) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. zaradení do III., najťažšej, nápravno-výchovnej skupiny, nakoľko boli odsúdení za trestný čin, ktorý je uvedený v § 62 tohto Trestného zákona, pričom pri uložení výnimočného trestu nie je iná možnosť, než zaradenie páchatelia do najprísnejšej nápravno-výchovnej skupiny. Podľa 438 ods. 1 Trestného zákona účinného v dobe rozhodovania súdu, táto nápravno-výchovná skupina zodpovedá ústavu na výkon trestu maximálneho strázenia.

Ostatným vo výroku uvedeným obžalovaným priťažovalo, že v minulosti už boli odsúdení pre inú trestnú činnosť. Súdu neušlo pozornosti, že predovšetkým obžalovaný N. U. bol už trestaný za závažnú trestnú činnosť a obžalovaný J. R. ako mladistvý už bol odsúdený za trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 v čase spáchania skutku účinného Trestného zákona. Všetkým priťažovalo i to, že spáchali viac trestných činov, pričom poľahčujúce okolnosti ani u týchto obžalovaných zistené neboli.

Obžalovaných R., U. a už právoplatne odsúdeného J. W. súd považoval za akúsi podskupinu pôsobiacu v skupine U. G., pričom z vykonaného dokazovania je zrejmé, že najviac aktívny z tejto skupiny bol obžalovaný R.. U neho i u obžalovaného U., súd pred obnovou konania ukladal trest odňatia slobody v zmysle § 179 ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006 v sadzbe upravenej za použitia asperačnej zásady uvedenej v § 35 ods. 2 Trestného zákona v rozmedzí od jedenásť rokov šesť mesiacov do pätnásť rokov. Po vyhodnotení všetkých okolností prípadu berúc do úvahy už spomenutú aktivitu obžalovaného R., ale i relatívne nedávne odsúdenia obžalovaného U., súd pôvodne dospel k záveru, že k naplneniu účelu trestu tak, ako to vyžadujú príslušné ustanovenia Trestného zákona, postačí uloženie trestu odňatia slobody v dolnej polovici upravenej zákonom stanovenej sadzby. Nakoľko však, ako to vyplýva z kontextu celého prípadu, išlo o závažnú protispoločenskú činnosť, aj v prípade týchto menovaných osôb, súd napriek naozaj vysokým zákonom stanoveným sadzbám nemal dôvod ukladať trest odňatia slobody na samej dolnej hranici zákonom stanovenej sadzby.

Na týchto všeobecných úvahách týkajúcich sa uloženia trestu v rozmedzí danej sadzby nie je dôvod nič meniť ani po obnove konania, pričom rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky aktualizovaná sadzba je v podstate základná sadzba za uvedený trestný čin, teda trest odňatia slobody od 8 do 15 rokov. V konečnom dôsledku, prihliadnuc ku všetkým doteraz opísaným východiskám, súd dospel k záveru, že obdobne ako u obžalovaného U., u obžalovaného U. zákonným trestom po úprave asperačnej zásady bude trest odňatia slobody oproti pôvodnému znížený o jeden rok.

Obdobne o jeden rok znížil trest odňatia slobody aj u obžalovaného R., tam však vzhľadom k uloženému

„ďalšiemu" trestu v roku 2012 ukladal trest súhrnný za súčasného zrušenia vo výroku uvedeného trestu, ktorého okolnosti uloženia zoberal do úvahy. V konečnom dôsledku tak v podstate znížil trest odňatia slobody u tohto obžalovaného o tri roky.

Pokiaľ ide o zaradenie do nápravno-výchovnej skupiny, u obžalovaných R. a U. súd rozhodol obdobne ako u obžalovaných, resp. odsúdených G., R., U. a Y..

Na záver Špecializovaný trestný súd zhrnul, že zníženie trestov tam, kde bolo aplikované, nie je až také radikálne, nakoľko aj v pôvodnom konaní sa snažil využiť všetky ustanovenia Trestného zákona v komplexe (aj vrátane mimoriadnych znížení trestov) tak, aby vymerané tresty bolo možné aj z hľadiska všeobecných princípov spravodlivosti považovať za primerané. Inak povedané, formálna povinnosť ukladať tresty v horných poloviciach asperačnou zásadou upravených sadzieb pri úvahách o druhu a výmere trestu, ako už bolo uvedené, nezohrala nejakú zvlášť podstatnú úlohu, pričom všetky aj pôvodne uložené tresty boli uložené v rámci sadzieb, ktoré aplikoval v konaní po obnove konania.

Pokiaľ ide o tú časť obhajoby U. G., v ktorej poukazoval na „prieťahy v konaní" a citoval príslušné judikáty, Špecializovaný trestný súd poznamenal, že ním prezentované pravidlo síce vo všeobecnosti platí, avšak len za situácie, kedy v konkrétnom postupe štátnych orgánov v konkrétnej veci došlo k chybám, ktoré možno vyhodnotiť ako subjektívne prieťahy v konaní, ktoré v konečnom dôsledku nemali za následok splnenie požiadavky čo najskoršieho postihu páchatel'a po spáchaní skutku, čo nie je tento prípad. Dôvod „vrátenia sa k veci kvôli zákonodarcom nesprávne upraveným sadzbám" v podstate znamená „vrátenie sa v čase" v tomto prípade do roku 2009, kedy sa v rámci takéhoto vrátenia sa aplikujú novoupravené sadzby, k čomu v tomto prípade aj došlo. Nemožno teda pristúpiť k aplikácii pravidla, že štát zlyhal dvakrát a obidve zlyhania je potrebné vyhodnotiť v prospech obžalovaných. Zákonodarca ako súčasť štátnej moci „zlyhal" jedenkrát (súd ani orgány činné v tejto trestnej veci nezlyhali ani raz), súd jeho „zlyhanie" zoberal do úvahy a preto aktualizoval svoje úvahy ohľadne trestu. Inak povedané, nedával tresty viac ako desať rokov po spáchaní skutkov, len v rámci aplikácie novej sadzby a naozaj len čiastočne berúc do úvahy aktuálny stav ohľadne prevýchovy obžalovaných sa doslova vrátil v čase do situácie, v akej bol v čase vynesenia prvého rozsudku vo veci v zásade v prospech obžalovaných aplikujúc nové sadzby.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie všetci štyria obžalovaní.

Pokiaľ ide o obžalovaného U. G. obhajoba namietala hlavne opätovné uloženie trestu doživotia, ignorovanie právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedeného v uznesení zo dňa 3. septembra 2015 sp. zn. 2To/10/2015. V tomto uznesení najvyšší súd na strane 14, 3. odsek, konštatoval, že zistil, že Špecializovaný trestný súd pochybil pri ukladaní trestu obžalovanému U. G., keď menovanému uložil trest bez náležitých aktuálnych podkladov. Najvyšší súd jasne uviedol, že pri ukladaní trestu odňatia slobody na doživotie je jedným z predpokladov aj správne zistenie možnosti resocializácie páchatel'a, čo logicky vyplýva z ustanovenia § 29 ods. 3 Tr. zák., podľa ktorého trest odňatia slobody na doživotie môže súd uložiť obžalovanému okrem iného len vtedy, ak nie je nádej, že by páchatel'a bolo možné napraviť trestom odňatia slobody nad pätnásť až do dvadsiatich piatich rokov. Podľa Najvyššieho súdu súd nie je dostatočne spôsobilý a ani nemôže vyhodnotiť prognózu nápravy páchatel'a bez náležitých odborných podkladov poskytnutých mu na to povolanými zmlcami. Na vyslovenie rozumnej istoty, že obžalovaného G. nemožno napraviť trestom kratšieho trvania, dovtedajšie dôkazné podklady najvyšší súd nepovažoval za dostatočné. Za tým účelom Najvyšší súd vyslovil, že časový úsek siedmich rokov a ôsmich mesiacov (od prvého vyšetrenia), respektíve časový úsek takmer šesť a pol roka (od druhého vyšetrenia) považoval Najvyšší súd za príliš dlhý na to, aby prvostupňový súd mohol bez zaváhania vysloviť, že osobnosť obžalovaného G. sa za tak dlhú dobu nezmenila a že nemohlo dôjsť k žiadnej zmene prognózy jeho nápravy.

Špecializovaný trestný súd závery znalkyne Gažiovej, ako aj hodnotenia obžalovaného U. G. z výkonu trestu odňatia slobody vôbec nebral do úvahy a rozhodol tak ako v pôvodnom rozsudku.

Špecializovaný trestný súd uloženie dvadsaťjeden ročného trestu odňatia slobody obžalovanému H. U. v podstate odôvodnil tými istými dôvodmi ako u obžalovaného U. G., avšak u tohto obžalovaného súd dospel k záveru, že existuje ešte nádej na jeho resocializáciu. Okrem toho prihliadol aj na skutočnosť, že išlo o podriadeného spolupracovníka obžalovaného G..

Podľa názoru obhajoby uložený trest vo výmere dvadsaťjeden rokov je veľmi prísny, najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že u tohto obžalovaného je podľa vykonaných dôkazov resocializácia najviac reálna, pričom doteraz nebol odsúdený za žiaden závažný zločin. Okrem toho je kladne hodnotený.

Špecializovaný trestný súd znížil trest u obžalovaného R. o tri roky, pričom u obžalovaného U. len o jeden rok, pričom je zrejmé, že podiel R. viny na spáchaní skutkov bol minimálne taký ako u obžalovaného U. a okrem toho R. už bol v minulosti viackrát odsúdený za závažnú trestnú činnosť.

Skutočnosť, že v súčasnej dobe obžalovaný R. spolupracuje s políciou nie je dôvodom na vyššie spomínaný postup, pretože v tejto trestnej veci sa obžalovaný R. nijakým spôsobom nepodieľal na objasnení predmetných skutkov.

U obžalovaného N. U. uložený trest vo výške jedenásť rokov a šesť mesiacov, možno považovať za veľmi prísny s prihliadnutím na skutky, za ktoré bol odsúdený a najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že tento obžalovaný v žiadnom prípade nepatrí do skupiny okolo obžalovaného U. G..

Obžalovaný J. R. uviedol v samostatne podanom odvolaní, že nebolo preukázané, že patril do zločineckej skupiny U. G.. To sú len domnienky, ktoré neboli ničím podložené. Zrušenie asperačnej zásady odôvodňuje uloženie podstatne nižšieho trestu, než mu bol uložený. Toto tvrdenie odôvodňuje i jeho správanie vo výkone trestu, odkiaľ je hodnotený kladne.

Obžalovaní z týchto dôvodov navrhli zrušiť napadnutý rozsudok vo výroku o uložených trestoch a uložiť im primerané tresty.

V prvom doplnení dôvodov odvolania uviedli:

Poukazujúc na nález ústavného súdu konštatovali protiústavnosť pôvodne uložených trestov, ich neprímerané zníženie po povolení obnovy konania, resp. u obžalovaného G. žiadne. Pri jeho odsúdení sa nevzali do úvahy nielen závery doplnenia znaleckého posudku dr. Gažiovej o prognózach jeho resocializácie, ale ani znalecké posudky znalkyň MUDr. Kabátovej a MUDr. Imriškovej, z ktorých vyplýva, že obžalovaný netrpí duševnou chorobou ani poruchou a jeho pobyt na slobode nie je nebezpečný pre spoločnosť.

Obhajoba u tohto obžalovaného ďalej polemizovala s úvahami Špecializovaného trestného súdu o jeho nenapraviteľnosti trestom do 25 rokov vrátane. Poukazovala nielen na posudok dr. Gažiovej o možnosti jeho resocializácie, ale aj na jeho hodnotenie z výkonu trestu i udalosť, pri ktorej bol nápomocný pri stabilizovaní dvoch odsúdených, ktorí dostali počas eskorty epileptický záchvat.

Ďalej obhajoba vytykala prvostupňovému súdu nedostatočné zistenie možnosti nápravy obžalovaného G., jeho donucovanie k priznaniu sa k spáchanej trestnej činnosti, čo považuje za faktickú novelizáciu právnej normy. Poukazovala pritom na dôvody rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn 2To 166/09 z 19. augusta 2009, podľa ktorého „samotná skutočnosť, že sa obžalovaný nepriznal k spáchaní trestnej činnosti nemôže znamenať, že je cynický a že nie je nádej na jeho nápravu, pretože potom by takéto vyjadrenie popieralo všetky zásady trestného konania“. Špecializovaný trestný súd tiež nerešpektoval zásadu právnej istoty a zásadu rovnosti pred zákonom, keď podmieňoval zmiernenie trestu priznaním a aspoň pragmatickým oľutovaním resp. vyjadrením ľútosti, pretože príslušné ustanovenia Trestného zákona takúto podmienku nepredpisujú a ani z nich nevyplývajú. Zásada in dubio pro reo sa vzťahuje i na ukládanie trestu. ŠTS uložil výnimočný trest obžalovanému G. v rozpore § 29 ods. 3,

písm. c) Tr. zák. č. 140/1961 Zb., pretože nemal preukázané, že nie je nádej na jeho nápravu trestom kratšieho trvania od 15 do 25 rokov.

Okrem iného obhajoba tiež vytkla prvostupňovému súdu i priet'ahy v konaní, ktoré následne dostatočne nezohľadnil pri ukladaní trestu najmä obžalovanému G.. Poukazovala na dĺžku konania od spáchania skutkov, od vynesenia prvého rozsudku, resp. od jeho právoplatnosti a dožadovala sa so zreteľom na to, uloženia miernejších než pôvodne uložených trestov, pretože sa domnievala, že pri týchto priet'ahoch došlo k opakovanému zlyhaniu štátu, či už v rovine normotvornej alebo rozhodovacej.

V odvolaní sa taktiež uvádzalo, že ustanovenie § 31 ods. 3 Tr. zák. zamedzuje dvojnásobnému pričítaniu rovnakej okolnosti v neprospech alebo v prospech páchatel'a. Spôsob spáchania a motív vraždy Q. a X. už súdy právne kvalifikovali, a preto je neprípustné, aby špecializovaný súd tieto okolnosti znovu pričítal v neprospech obžalovaného G.. Uvedené platí o to viac, keď je takto odôvodnené uloženie doživotného trestu. Ďalej odôvodnenie polemizovalo o bezpečnosti a spoľahlivosti zistení spôsobu usmrtenia poškodených X. a Q..

Ďalej sa v odvolaní vytýkalo neprečítanie podstatného obsahu spisu týkajúceho sa vraždy poškodeného X..

V tomto doplnení dôvodov odvolania bolo opakovane navrhnuté zrušenie napadnutého rozsudku a uloženie trestov obžalovaným G. v rozpätí od 15 do 25 rokov, U. v trvaní 15 rokov, U. v trvaní 9 rokov.

V ďalšom - druhom doplnení odvolania poukazovala obhajoba na zlyhanie zákonodarcu ako súčasť moci nielen pri asperačnej zásade, ale aj pri zriadení Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry. Odsúdenie súdom zriadeným v rozpore s ústavou na základe asperačnej zásady, ktorá sa tiež preukázala v rozpore s ústavou, malo byť kompenzované spravodlivým zadosťučinením. Vo vzťahu k odsúdeným Pajdičovi, Siničkovi a Hudákovi sa tak stalo, vo vzťahu k obžalovaným G., U., R. a U. nie. V ich prípade Špecializovaného trestného súdu priet'ahy v konaní nezohľadnil a vyhodnotil námietky obžalovaných v tomto smere svojvoľne, arbitrárne a logicky neakceptovateľne.

V ďalšej časti doplnenia dôvodov odvolania poukazovala obhajoba na priet'ahy v konaní a nevyvodenie záverov z toho a odozvy vo výrokoch o treste. Pritom súd disponuje celým radom prostriedkov na nápravu takého stavu, akými sú napr. zastavenie trestného stíhania, či mimoriadne zníženie trestu. Ich neuplatnenie zakladá porušenie práva na spravodlivý proces.

Z uvedených dôvodov, keďže konkrétne prípady rozhodovania Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavných súdov Slovenskej republiky i Českej republiky preukazujú, že jediným možným postupom je zohľadnenie priet'ahov v konaní vo výrokoch o treste navrhli uloženie trestov obžalovaným G. okolo 20 rokov, U. okolo 15 rokov, R. a U. okolo 8 rokov.

Najvyšší súd ako súd odvolací preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť výrokov o treste týkajúcich sa jednotlivých obžalovaných napadnutého rozsudku, ako i správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Mal pritom na zreteľ aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaniami vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. a zistil, že odvolania obžalovaných U. G., H. U., J. R. a N. U. nie sú dôvodné.

Predovšetkým je potrebné zdôrazniť, že povolenie obnovy konania spôsobom, akým to vykonal Špecializovaný trestný súd, zákon nepozná.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 o asperačnej zásade bol v Zbierke zákonov publikovaný pod č. 428/2012 Z. z. odvtedy odsúdení, ktorým bol uložený trest odňatia slobody za použitia asperačnej zásady mohli použiť inštitút obnovy konania podľa § 41b zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR a o konaní pred ním, ktorý možno podľa § 396 ods. 1 Tr. por. povoliť len na návrh oprávnenej osoby a nie z úradnej povinnosti.

Podľa § 396 ods. 1 Tr. por. obnovu konania možno povoliť len na návrh oprávnenej osoby.

Súd teda nekoná tak, ako v prerokovanej veci, že po podaní návrhu na povolenie obnovy konania odsúdeným F. F. 28. mája 2013, zisťuje, či sa aj ostatní v tom čase spoluodsúdení pripájajú k tomuto návrhu. Ak by bolo podanie návrhu na povolenie obnovy konania i na prospech ďalších odsúdených mal súd postupovať podľa § 401 Tr. por., podľa ktorého, ak súd povolí obnovu konania v prospech obvineného z dôvodov, ktoré sú na prospech aj niektorému spoluobvinenému alebo zúčastnenej osobe, povolí súčasne obnovu konania aj v ich prospech.

Toto pochybenie však nebolo možné v tomto odvolacom konaní napraviť, pretože v konaní o povolení obnovy konania bolo vydané uznesenie, proti ktorému žiadna oprávnená osoba nepodala opravný prostriedok - čiže v predpísanom konaní nebolo vzhľadom na uvedené pochybenie zrušené a v tomto konaní nemá odvolací súd oprávnenie zrušiť toto uznesenie, a preto na uvedené pochybenie len poukazuje.

Ďalším pochybením bolo povolenie obnovy konania obžalovanému U. G. odsúdenému pôvodným rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 24. februára 2009 na výnimočný trest odňatia slobody na doživotie.

Podľa § 29 ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 trest odňatia slobody na doživotie môže súd uložiť iba páchatelovi podľa § 43 ods. 1 alebo páchatelovi, ktorý spáchal trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 2 alebo ktorý pri trestnom čine vlastizrady (§ 91), teroru podľa § 93 alebo § 93a ods. 3, terorizmu podľa § 94 ods. 2, všeobecného ohrozenia podľa § 179 ods. 3, genocídie (§ 259) alebo zločinu proti ľudskosti podľa § 259b ods. 2 zavinil smrť iného úmyselne, a to za podmienok, že

a) stupeň nebezpečnosti takého trestného činu pre spoločnosť je mimoriadne vysoký vzhľadom na obzvlášť zavrhnutiahodný spôsob vykonania činu alebo na obzvlášť zavrhnutiahodnú pohnútku alebo na obzvlášť ťažký a ťažko napravitelný následok,

b) uloženie takého trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti a

c) nie je nádej, že by páchatel'a bolo možné napraviť trestom odňatia slobody nad pätnásť až do dvadsiatich piatich rokov.

V prípade splnenia uvedených podmienok a uloženia trestu odňatia slobody na doživotie neprichádzalo do úvahy použitie § 35 ods. 2 a 3 Tr. zák. v zmysle sprísnenia trestnej sadzby, tak ako je to najmä v odseku 2 uvedené, pretože prísnejší trest, ako trest odňatia slobody podľa v súčasnosti platného právneho poriadku Slovenskej republiky nemožno uložiť.

Podľa § 35 ods. 2 a 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 ak súd ukladá úhrnný trest odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami, zvyšuje sa horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu a pri obzvlášť nebezpečnom recidivistovi o jednu polovicu; súd uloží páchatelovi trest v hornej polovici takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody. Horná hranica zvýšenej trestnej sadzby nesmie prevyšovať pätnásť rokov. Pri ukladaní výnimočného trestu odňatia slobody nad pätnásť do dvadsiatich piatich rokov nesmie horná hranica zvýšenej trestnej sadzby odňatia slobody prevyšovať dvadsaťpäť rokov. Popri treste odňatia slobody možno v rámci úhrnného trestu uložiť aj iný druh trestu, ak by jeho uloženie bolo odôvodnené niektorým zo súdených trestných činov. (3) Súd uloží súhrnný trest podľa zásad uvedených v odsekoch 1 a 2, keď odsudzuje páchatel'a za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin. Spolu s uložením súhrnného trestu súd zruší výrok o treste uloženom páchatelovi skorším rozsudkom, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Súhrnný trest nesmie byť miernejší ako trest uložený skorším rozsudkom. V

rámci súhrnného trestu musí súd vysloviť trest straty čestných titulov a vyznamenaní, straty vojenskej hodnosti, prepadnutia majetku alebo prepadnutia vecí, ak taký trest bol vyslovený už skorším rozsudkom.

Pri treste odňatia slobody na doživotie nezohrávala význam asperačná zásada tak ako pri ukladaní trestu odňatia slobody a ukladaní výnimočného trestu odňatia slobody od 15 do 25 rokov, práve z toho dôvodu, že pri treste odňatia slobody na doživotie buď boli splnené podmienky na jeho uloženie alebo splnené neboli. Ak splnené neboli, nebolo možné ich nesplnenie prelomiť ani sprísnením trestnej sadzby postupujúc podľa § 35 ods. 2 vtedy platného Tr. zák. To bolo napokon v samotnom ustanovení § 35 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 uvedené tým, že pri ukladaní trestu odňatia slobody do 15 rokov, nesmela horná hranica zvýšenej trestnej sadzby prevyšovať pätnásť rokov a pri ukladaní výnimočného trestu odňatia slobody od 15 do 25 rokov nesmela horná hranica zvýšenej trestnej sadzby odňatia slobody prevyšovať dvadsaťpäť rokov.

Uznesenie ŠTS sp. zn. BB-4 Nt 4/2013 z 26. januára 2015, ktorým bola podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku per analogiam z dôvodu uvedeného v § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o konaní pred ústavným súdom, u vymenovaných odsúdených povolená obnova konania vo veci vedenej na Špeciálnom trestnom súde pod sp. zn. BB-3 T 3/2008 a v zmysle § 400 ods. 1 Trestného poriadku a u menovaných odsúdených bol zrušený výrok o treste v rozsudku Špeciálneho súdu sp. zn. BB-3 T 3/2008 je v tomto smere vo vzťahu k obžalovanému U. G. v rozpore s účelom obnovy konania, tak ako to má na mysli ustanovenie § 41b ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu a o konaní pred ním v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na to, že uznesenie, ktorým bola povolená obnova konania nikto nenapadol opravným prostriedkom a nadobudlo právoplatnosť dňom vyhlásenia, nebolo možné ani toto pochybenie v konaní o odvolaní napraviť.

Napriek uvedeným dvom pochybeniam Špecializovaného trestného súdu pri povolení obnovy konania bolo povinnosťou súdov po právoplatnom povolení obnovy konania, aj vo vzťahu k uloženému trestu obžalovanému U. G., znovu posúdiť podmienky pre uloženie výnimočného trestu odňatia slobody na doživotie tomuto obžalovanému a znovu, avšak nie mechanicky, rozhodnúť.

Aj z týchto dôvodov senát najvyššieho súdu v uznesení sp. zn. 2 To 10/2015 z 3. septembra 2015 neuviedol, ako sa mylne domnievala obhajoba, právny názor týkajúci sa povinnosti Špecializovaného trestného súdu uložiť obžalovanému U. G. miernejší trest odňatia slobody než trest odňatia slobody na doživotie, ale pokyn preskúmať, či na to nie sú splnené podmienky, nevyklúčujúc, že ak by splnené neboli, nedôjde k zmene v uloženom treste.

Doslova tam bolo uvedené:

„Tu si treba uvedomiť, že trest odňatia slobody na doživotie je najprísnejším trestom aký možno páchatelovi uložiť, a preto si i postup súdu pri zisťovaní podmienok na jeho uloženie vyžaduje splnenie najprísnejších kritérií. Preto bude špecializovaný trestný súd povinný v ďalšom konaní doplniť dokazovanie vo vzťahu k obžalovanému U. G. o aktuálne znalecké závery znalca z odboru zdravotníctvo, odvetvie klinická psychológia dospelých, a až po takomto postupe bude môcť rozhodnúť s úplnou znalosťou veci.

Najvyšší súd poznamenáva, že nie je vylúčené opätovné uloženie trestu odňatia slobody na doživotie, avšak iba za splnenia všetkých podmienok medzi ktoré nepochybne patrí i to, že súd musí pri rozhodovaní vychádzať z aktuálnych dôkazných materiálov a podkladov“.

Je zrejmé, že nejde o názor, pretože ten predstavuje tvrdenie zdanlivo pevné a nemenné, vytvárajúci záverečnú fázu úsudku o niečom, kdežto pokyn je len usmernením - popisáním postupu, ktorý má k určitému myšlienkovému záveru doviest.

Odvolací súd preskúmaním predchádzajúceho konania a napadnutého rozsudku zistil, že u obžalovaného U. G. boli po doplnení dokazovania splnené všetky zákonom predpokladané podmienky pre uloženie trestu odňatia slobody na doživotie. Závery o tom si najvyšší súd osvojil v zhode s prvostupňovým súdom a jeho dôvodmi. Tomu síce nenasvedčovali závery znalkyne dr. Gažiovej, ktorá konštatovala, že možnosti resocializácie sa zlepšili z pôvodných 30% na 60 až 70%, ani pozitívne hodnotenia z výkonu trestu odňatia slobody a z miesta bydliska, ale vyplynulo to zo zhodnotenia dominantných povahových vlastností obžalovaného, jeho abnormne štrukturovanej osobnosti, ktorá je terapeuticky neovplyvniteľná, osobnostného sklonu páchať trestnú činnosť a to i závažného charakteru, pričom vzhľadom na intelekt obžalovaného nemožno vylúčiť, že zlepšené možnosti resocializácie vyplývajú len zo snahy vyhnúť sa trestu. Z týchto podkladov prvostupňový súd správne vyvodil, že uloženie takého trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti a nie je nádej, že by páchatel'a bolo možné napraviť trestom odňatia slobody nad pätnásť až do dvadsiatich piatich rokov.

Pokiaľ obhajoba namietala dvojnásobné, resp. opakované pričítanie priťažujúcich okolností, najvyšší súd k tomu uvádza.

Podľa § 29 ods. 3, písm. a) Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 sa na uloženie výnimočného trestu odňatia slobody na doživotie vyžadovalo, aby stupeň nebezpečnosti takého trestného činu pre spoločnosť bol mimoriadne vysoký vzhľadom na obzvlášť zavrhnúťhodný spôsob vykonania činu alebo na obzvlášť zavrhnúťhodnú pohnútku alebo na obzvlášť ťažký a ťažko napravitelný následok.

Ak ustanovenie § 219 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 v písmenách b) obzvlášť surovým alebo trýznivým spôsobom a j) v úmysle získať majetkový prospech alebo v úmysle zakryť alebo uľahčiť iný trestný čin alebo z inej obzvlášť zavrhnúťhodnej pohnútky, uvádzalo v podstate tie isté znaky aj keď nie presne totožne označené ako sa uvádzali v písm. a) § 29 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, neznamená to porušenie ustanovenia § 31 ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, podľa ktorého na okolnosť, ktorá je zákonným znakom trestného činu, nemožno prihliadnuť ako na poľahčujúcu alebo priťažujúcu okolnosť alebo na okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby.

Na okolnosti uvedené v odseku 2, písmená b) a j) paragrafu 219 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 sa v prípade ukladania výnimočného trestu, ktorý ako jediný možno za tento trestný čin uložiť, nemožno nahliadať tak, akoby sa použili opakovane pri kvalifikovaní trestného činu podľa § 219 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a pri ukladaní trestu odňatia slobody na doživotie a podmieňovali tým použitie vyššej trestnej sadzby, pretože i trest odňatia slobody na 15 až 25 rokov rovnako ako trest odňatia slobody na doživotie sú trestami výnimočnými, ktoré oba možno podľa § 219 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 uložiť. Pri ukladaní trestu odňatia na doživotie nejde teda o ukládanie trestu v rámci vyššej, ale rovnakej trestnej sadzby uvedenej v § 219 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a okolnosti - obzvlášť surový alebo trýznivý spôsob a úmysel získať majetkový prospech alebo úmysel zakryť alebo uľahčiť iný trestný čin alebo iná obzvlášť zavrhnúťhodná pohnúтка nie sú použité opakovane, ale v rámci tej istej a nie vyššej trestnej sadzby. Ak je však uvedený trestný čin spáchaný za týchto okolností je zvýšený predpoklad ukladania výnimočného trestu na doživotie (samozrejme za predpokladu splnenia ďalších dvoch podmienok uvedených pod písm. b) a c) § 29 ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006), než výnimočného trestu odňatia slobody na 15 až 25 rokov.

Pokiaľ bolo v odvolaní namietané, že došlo k neodôvodneným priet'ahom v konaní, ktoré sa nijako nezohľadnili konajúcimi súdmi pri ukladaní trestu obžalovanému U. G., najvyšší súd uvádza, že ani štát ani súdy nezlyhali a neporušili právo obžalovaného na spravodlivý súdny proces, do ktorého sa podľa praxe súdov zahŕňa i rýchle a bezpriet'ahové postihnutie páchatel'a.

Špecializovaný trestný súd sa neobrátil na ústavný súd, aby ten posúdil, či asperačná zásada je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, pretože u obžalovaného G. táto zásada (uvedená v § 35 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a rovnako ani § 41 ods. 2 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006) pri

ukladaní trestu odňatia slobody aplikovaná aplikovaná nebola a navyše netýkal sa ho ani nález Ústavného súdu SR PL. ÚS 106/2011 vyhlásený 21. decembra 2012, ale išlo u neho o použitie ustanovenia § 29 ods. 3 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, upravujúceho ukladanie výnimočného trestu odňatia slobody na doživotie, ktorý nebol predmetom ústavného prieskumu a citovaného nálezu. Z týchto dôvodov nemožno hovoriť ani u obžalovaného G. o zlyhaní štátu. Také pochybenie možno pripustiť len v prípade tých obžalovaných, resp. už odsúdených, ktorým bol pred obnovou konania ukladaný trest odňatia slobody za použitia asperačnej zásady.

Naopak, v prípade obžalovaného U. G., ako už bolo uvedené, Špecializovaný trestný súd, povolením obnovy konania, zlyhal v jeho prospech. Túto skutočnosť priznal aj Špecializovaný trestný súd samotný. O obnove konania u tohto obžalovaného, preto so zreteľom na uvedené nebolo možné uvažovať, nie to ju ešte povoliť.

K tomu je ďalej potrebné uviesť, že aplikáciou mimoriadnych opravných prostriedkov (obnovy konania a dovolania) sa pôvodne právoplatne skončené trestné stíhanie otvára. Z hľadiska primeranosti dĺžky konania, treba osobitne posudzovať dobu do pôvodného právoplatného skončenia a po ňom, keďže stav právnej istoty vo veci už nastal konečným právoplatným rozhodnutím a vec sa znovu otvára mimoriadne. Tomu zodpovedá aj právna úprava zaist'ovacích prostriedkov (väzby) v dovolacom konaní a v konaní o obnove, ktorá je samostatne upravená a väzba sa posudzuje samostatne a nezávisle na väzbe v pôvodnom konaní. Rovnaké hľadisko potom treba uplatniť aj na posudzovanie primeranosti dĺžky následného konania po povolení obnovy.

Doslovné použitie výhrad odvolateľov o priet'ahoch by znamenalo praktické vylúčenie použitia ustanovení o mimoriadnych opravných prostriedkoch, pretože vždy po ich použití v prospech obvineného by došlo k „priet'ahom“, zavineným súdmi - štátom, nesprávnym meritórnym rozhodnutím.

Taktiež obhajobou predložené rozhodnutia súdov o zastavení trestného konania v prípade neprimerane dlhej doby trestného konania, by v prerokúvanom prípade, najmä u obžalovaného U. G. nikdy nekorelovalo s jeho obhajobou a nemennými tvrdeniami, že sa žiadneho skutku kladeného mu za vinu nedopustil - inak povedané zastavením trestného stíhania z dôvodu priet'ahov, by nedošlo k zbaveniu jeho viny za skutky, pre ktoré bol uznaný vinným, ako by tomu bolo napríklad vyhlásením oslobodzujúceho rozsudku v pôvodnom konaní.

Pokiaľ ide o zlyhanie štátu v podobe zriadenia Špeciálneho súdu, ktorý bol v predmetnej veci činný v pôvodnom konaní v prvom stupni, odvolací súd si v podstatných okolnostiach osvojuje argumentáciu dovolacieho senátu Najvyššieho súdu SR vo veci pod sp. zn. 2 Tdo V 6/2013, v ktorej bolo rozhodnuté okrem iného aj o odmietnutí dovolaní obžalovaných U. G., J. R. a N. U..

Pôvodné rozhodnutie nemožno považovať za neúčinné, ako by ani nikdy nebolo vydané. Ak by to totiž platilo, za také by ho zrejme označil nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 17/2008 z 20. mája 2009 vo veci vyslovenia nesúlady zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydaný 17. júla 2009 pod č. 290 v Zbierke zákonov. Tak tomu však nebolo.

Rozhodnutia vydané špeciálnym súdom ústavný súd nevyhlásil za neexistentné. Ústavný súd totiž nezistil priamu príčinnú súvislosť medzi povahou nesúlady právnych predpisov v rámci abstraktnej kontroly ústavnosti a obsahom rozhodnutí vydaných Špeciálnym súdom v konkrétnych prípadoch. V dôsledku toho rozhodnutia vydané Špeciálnym súdom vydané v trestnom konaní, neboli citovaným nálezom dotknuté. V bode 3, nálezu pritom bola vylúčená obnova konania podľa § 41b zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky a o konaní pred ním, vo veciach právoplatne skončených Špeciálnym súdom, ktorého aplikácia predpokladá hmotnoprávny základ.

Pokiaľ ide o rozsudky Špeciálneho súdu vydané pred publikovaním nálezu v Zbierke zákonov, konanie o opravných prostriedkoch proti nim podľa § 567f ods. 3 Tr. por., ktoré je prechodným ustanovením k

úpravám účinným dňom vyhlásenia nálezov, rozhodne najvyšší súd.

Zo žiadneho zákonného ustanovenia pritom nevyplývala možnosť zrušenia takéhoto rozhodnutia len preto, že bolo vydané Špeciálnym súdom a v konaní o opravných prostriedkoch sa postupovalo podľa štandardných procesných predpisov.

Rozhodnutie Špeciálneho súdu, rozsudok z 24. februára 2009, na základe ktorého obžalovaní vykonávali trest odňatia slobody uloženého s použitím asperačnej zásady (okrem obžalovaného U. G.) samo o sebe nemožno označiť za protiústavné, pretože takým bolo len ustanovenie Trestného zákona, na základe ktorého boli tresty ukladané (§ 35 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a § 41 ods. 2 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006).

Kompenzáciou takéhoto protiústavného postupu bolo uloženie miernejších trestov obžalovaným, ktorým boli tresty ukladané s použitím asperačnej zásady - obžalovaní H. U., J. R. a N. U..

U obžalovaného J. R. bol navyše nesprávne uložený súhrnný trest namiesto trestu úhrnného v tejto veci a trestu samostatného vo veci vedenej Okresným súdom Michalovce pod sp. zn. 8T 82/2010, za ktorú mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov. Trestný čin uvedený v rozsudku tohto súdu z 28. mája 2012 bol spáchaný po tom, čo mu bol odsúdený 24. februára 2009 za prerokúvanú trestnú činnosť. Nešlo teda o situáciu, pri ktorej by súd (Špeciálny súd) odsudzoval obžalovaného R. za trestný čin, ktorý spáchal skôr, ako bol súdom prvého stupňa vyhlásený odsudzujúci rozsudok za iný jeho trestný čin. Tým došlo k tomu, že obžalovanému R. bol nielen uložený miernejší trest kvôli aplikácii asperačnej zásady v pôvodnom konaní, ale trest mu bol uložený v trvaní o dva roky menej, kvôli nesprávnemu započítaniu trestu 2 roky uloženého Okresným súdom Michalovce v konaní pod sp. zn. 8T 82/2010 do súhrnného trestu, hoci sa tak stať nemalo.

Náprava tohto pochybenia nebola možná pre zásadu reformatio in peius (zákaz zmeny k horšiemu), ktorá platí, ak nebolo podané odvolanie v neprospech obžalovaného prokurátorom.

Pokiaľ ide o uložené tresty ostatným dvom obžalovaným H. U. a N. U., každé rozhodnutie o treste je individuálne a vychádza z ustanovení §§ 23, 31, 33, 34, 10 ods. 2 a 35 Trestného zákona účinného v čase spáchania väčšiny skutkov, tak ako ich citoval Špecializovaný trestný súd.

Vzhľadom na to, že u každého obžalovaného sú osobitné dôvody pre ukládanie trestu, či už pokiaľ ide o ich podiel na spáchaní trestnej činnosti, ale aj možnosť ich nápravy a prevýchovy nie je rovnaká u každého z nich, nemožno mechanicky použiť princíp rovnosti a ukladať tresty s takým znížením ako u už odsúdeného Q. R. (o tri roky), či odsúdeného T. Y. (o štyri a pol roka) alebo u odsúdeného F. F. (o dva roky) a označiť z tohto dôvodu uložené tresty za nezákonné a svojvoľné. Podľa názoru najvyššieho súdu Špecializovaný trestný súd svoj postup pri ukladaní trestu u každého z obžalovaných náležite odôvodnil a najvyšší súd si toto odôvodnenie osvojuje a pripája sa k nemu.

Pokiaľ ide o predložené, resp. citované rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky, súdov Českej a súdov Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva, odvolací súd v súlade so zásadou iura novit curia (súd pozná právo) ich vzal na zreteľ pri rozhodovaní v tejto konkrétnej trestnej veci, avšak neprisudzoval im rovnaký význam ako sa toho dožadovala obhajoba, najmä u obžalovaného U. G..

Napokon odvolací súd dodáva, že neakceptoval ani odvolaciu námietku, že Špecializovaný trestný súd neprečítal spisy o predchádzajúcom odsúdení obžalovaného U. G. - spis Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2T 31/2001 (vražda poškodeného X.), pretože zo zápisnice z hlavného pojednávania z 9. novembra 2015 z č. l. 9579 trestného spisu je zrejmé, že tento spis bol oboznámený a tiež je z tejto zápisnice zrejmé, že spôsob oboznámenia namietaný nebol nikým a neboli ďalšie návrhy na vykonanie dôkazov.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolania obžalovaných U. G., H. U., J. R. a N. U. ako nie dôvodné zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.